

Az idegrendszer Klinikai Fiziológiája II.

Érzékszavarok, Fájdalom

Dr. Boczán Judit
DE KK Neurológiai Klinika

ANATÓMIAI ALAPOK

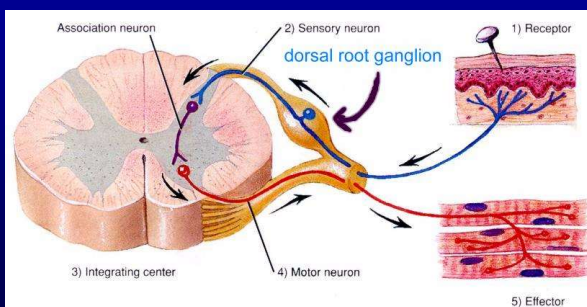

ALAPVETŐ STRUKTÚRÁK ÉS FUNKCIÓK

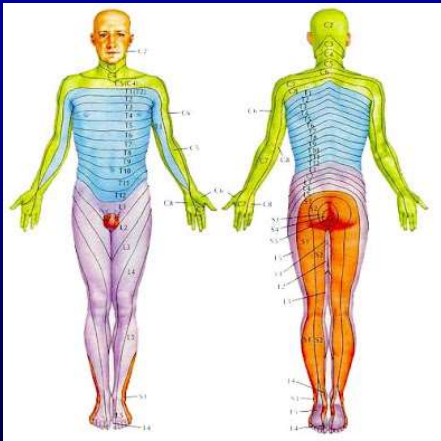

GERINCVELŐI GYÖKÖK, DERMATOMÁK

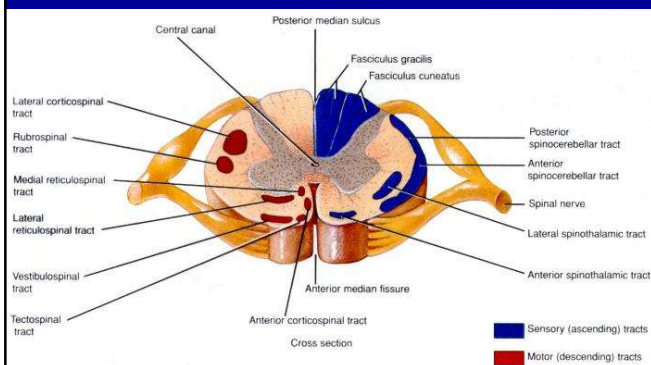

GERINCVELŐI PÁLYÁK

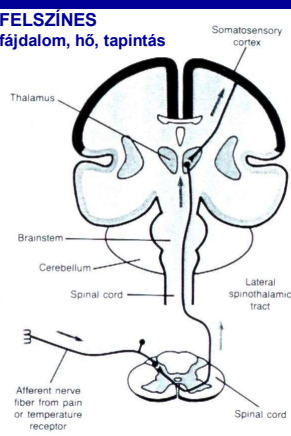

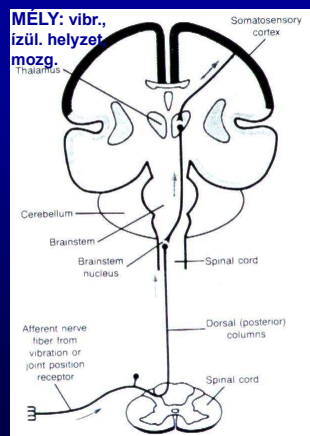

A FELSZÍNES ÉS MÉLY ÉRZÉSEK PÁLYÁI

FELSZÍNES fájdalom, hő, tapintás

MÉLY: vibr., izül. helyzet mozg.

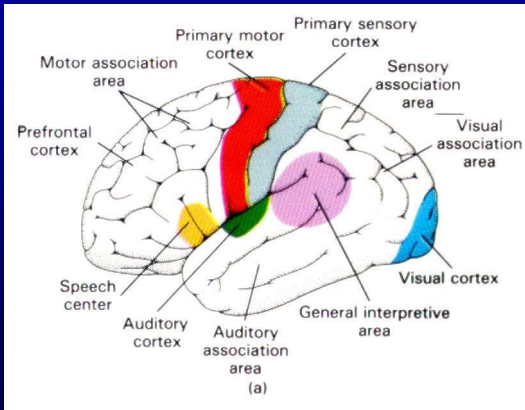

SZENZOROS KÉRGI TERÜLETEK

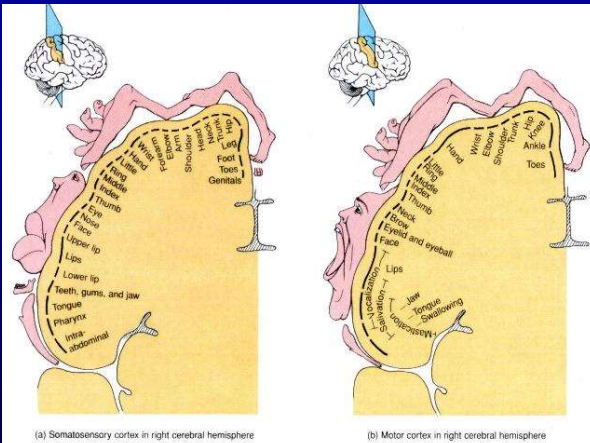

HOMUNCULUS

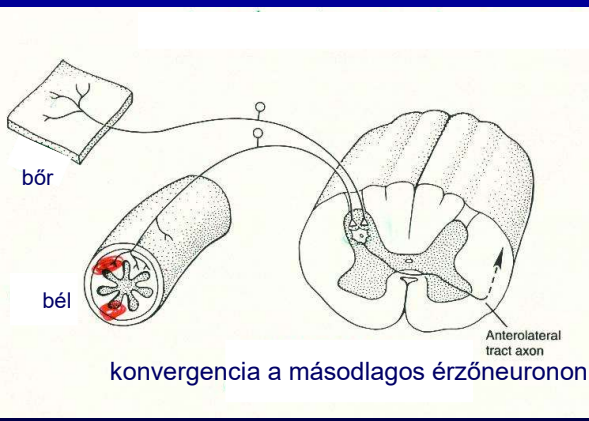

KISUGÁRZÓ FÁJDALOM

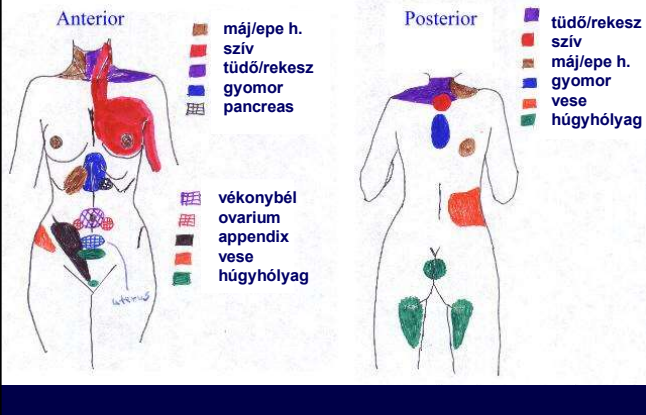

Belső szervek bántalma során kisugárzott fájdalom

AZ ÉRZŐRENDSZER VIZSGÁLATA KIFEJEZÉSEK

AZ ÉRZŐKÖR KÁROSODÁSA ESETÉN FELLÉPŐ PANASZOK

■ Felszínes

Fájdalom

Zsibbadás

Érzéketlenség

Túlérzékenység

■ Mély

Egyensúly bizonytalanság (szemnyitásra javul!)

AZ ÉRZŐKÖR FIZIKÁLIS VIZSGÁLATA

FELSZÍNES ÉRZÉSEK

- Fájdalom: tűszúrás
- Tapintás: vatta, finom érintés
- Hideg: hideg vízzel telt kémcső
- Meleg: meleg vízzel telt kémcső

MÉLYÉRZÉSEK

- Vibráció: hangvilla csont – bőr találkozáshoz
- Ízületi helyzet- és mozgásérzés
- Szenzoros ataxia (koordináció)

ÉRZÉSZAVAROKKAL KAPCSOLATOS FOGALMAK

Hyperaesthesia (ellentét = **Hypaesthesia**): nem fájdalmas ingereket a beteg erősebbnek (gyengébbnek) érzi

Hyperalgesia (ellentét = **hupalgesia**): fájdalmas ingereket a beteg erősebbnek (gyengébbnek) érzi

Paraesthesia: furcsa, nem fájdalmas érzet (pl. n. ulnarisra mért enyhe ütés, zsibbadás, hangyamászás érzés)

Dysaesthesia: kellemetlen, szokatlan, fájdalmas érzet (pl. a n. ulnarisra gyakorolt erősebb ütés)

Allodynia (Görög – másik fájdalom): normálisan fájdalmat nem okozó ingerrel kiváltott fájdalom

Causalgia: spontán égő fájdalom, kiváltó ok nélkül

ÉRZÉSZAVAR TÍPUSOK

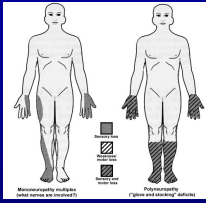

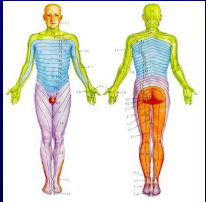

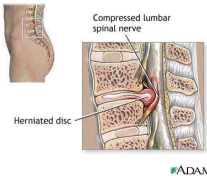

-Mononeuropathia
(territorialis érzészavar egy ideg területén)

-Polyneuropathia
(distalis típusú érzészavar –
harisnya, zokni)

-Dermatomalis / radicularis
(pl. discus hernia)

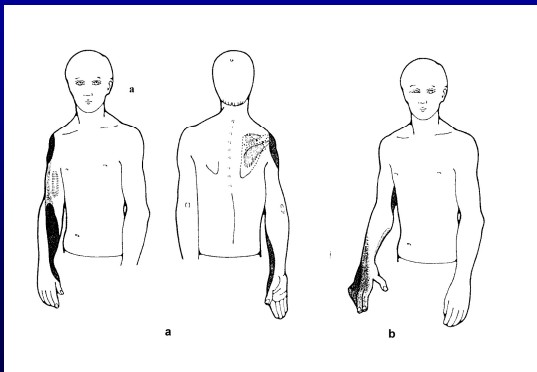

FELSŐ ÉS ALSÓ PLEXUS BRACHIALIS LAESIO

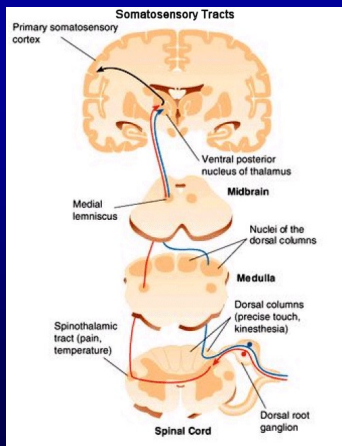

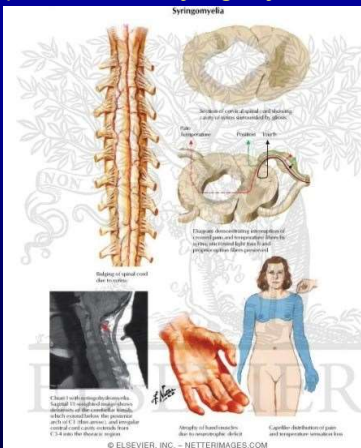

Gerincvelői (disszociált) érzészavarok: syringomyelia

Nyaki gerinc MRI

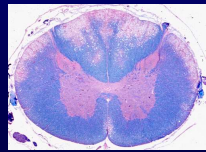
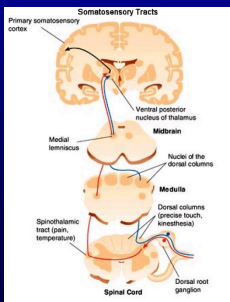
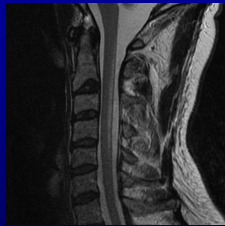

Gerincvelői (disszociált) érzészavarok: hátsó kötél

- törzs, végtagok zsibbadása
  - mélyérzés zavar
  - sensoros ataxia
- Ok: B12 hiány, tabes dorsalis

Nyaki gerinc MRI

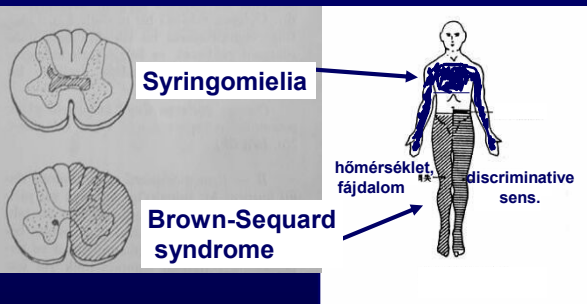

GERINCVELŐI DISSZOCIÁLT ÉRZÉSZAVAROK

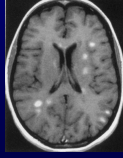
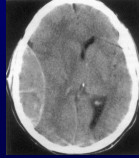
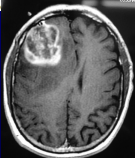
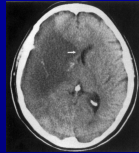
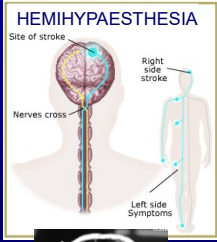

HEMISPHERALIS TÜNETEK

Fájdalom - „Olyan kellemetlen emocionális töfettel rendelkező érzet, mely közvetlen vagy potenciális szövetkárosodás következtében alakul ki.”

– International Association for the Study of Pain

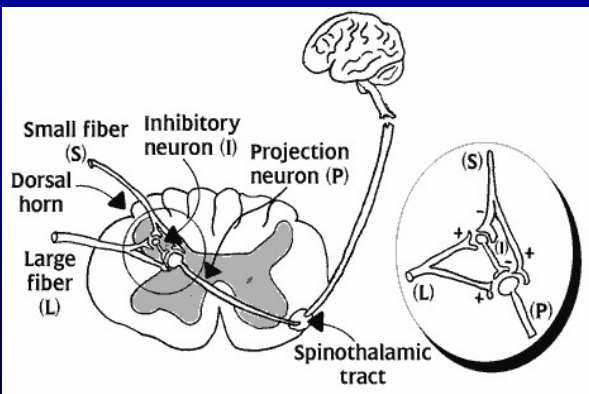

A fájdalomérzet gerincvelői kapuzó mechanizmusa

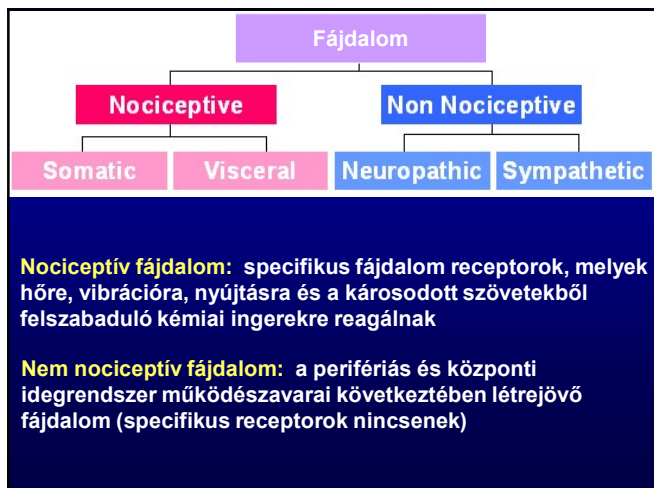

Szomatikus fájdalom

Forrás – bőr, izom, ízületek, szalagok

Aktivált receptorok – specifikus nociceptorok: meleg, hideg, vibráció, nyújtás, gyulladás (szövetkárosodás), oxigénhiány

Jellegzetességek – éles, jól lokalizálható, az érintett terület érintésével, mozgatásával kiváltható

Viscerális fájdalom

Forrás – a mell- és hasüreg, valamint a medence szervei

Aktivált receptorok – specifikus nociceptorok: nyújtás, gyulladás, oxigénhiány (ischaemia).

Jellegzetességek – nehezen lokalizálható, bizonytalan, időnként görcsös, visszatérő, testfelszínre kisugárzó

Neuropathiás Fájdalom
(gyakori)

Forrás - Központi vagy perifériás idegrendszer

Okok - Ideg degeneráció – Polyneuropathia, stroke, SM..
 Idegek kompressziója – carpal tunnel sy.
 Idegek steril gyulladása – porckorongsérv
 Idegek virális gyulladása – övsömör

Receptorok – nincsenek specifikus receptorok (nem nociceptív). elektromosan zavart, szabályozatlan, random idegi működés eredménye

Sajátosságok –hiperszenzitivitás (tapintás, vibrációérzés, meleg és hideg), kisugárzás az ellátott bőrterületre (n. ischiadicus az L5 kompressziója kapcsán) gyakran éles, szúró, nyilálló, égő jellegű

Szimpatikus Fájdalom (ritka)

Forrás – szimpatikus idegi aktivitás túlzott fokozódása (zavart autonóm kontroll és perifériás idegi válaszkészség)

Okok – végtagok csonttörései után gyakori (Komplex Regionális Fájdalom Syndroma).

Aktivált receptorok - nem nociceptív, hasonló a neuropathiához

Jellegzetességek – a bőr és a végtag sérülés körüli extrém hypersensitivitása mely az adott terület izzadásával és hőháztartási zavaaraival kísért.

A végtag rendszerint oly mértékben fájdalmas, hogy a beteg nem mozgatja (másodlagos atrophia, kontraktúrák, osteoporosis).

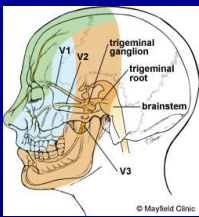

Neuralgiás fájdalom (pl. trigeminus neuralgia)

- hirtelen kezdődik
- hirtelen végződik
- rövid időtartam (max. 5 sec.)
- heves
- naponta akár több százszor
- kilépési pontok nyomásérzékenysége

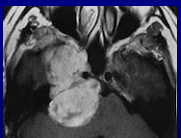

Trigeminus neuralgia okai

Postherpeses neuralgia

Hátsó scala tumor (MRI)

Neurovascularis compressio (MRI)

+ Idiopathiás

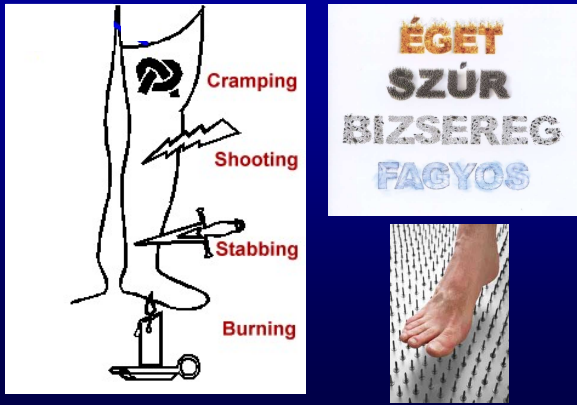

Neuropathiás fájdalom

ÉGET
SZÜR
BIZSEREG
FAGYOS

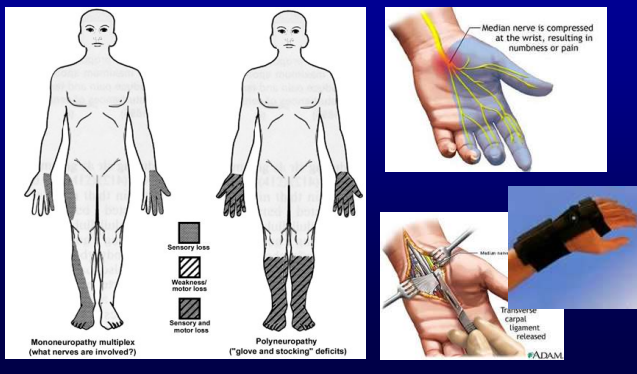

Neuropathiás fájdalom (pl. alagút syndromák, polyneuropathiák)

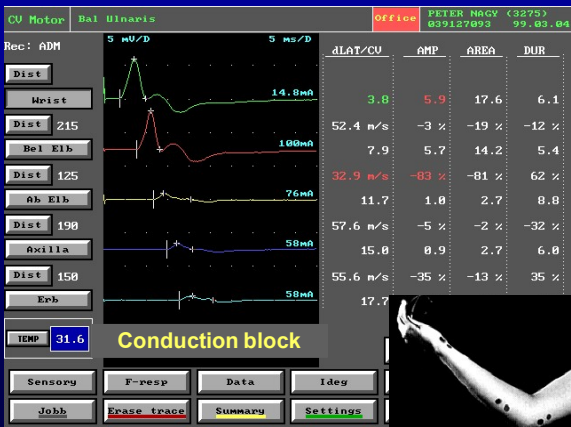

Electroneurographia (ENG): cubitalis alagút sy

ÖSSZEFOGLALÁS

- Az érző rendszer gyakran érintett neurológiai betegségekben
- Az érzészavar mintázata alapján lokalizálhatjuk a betegséget
- Képzőanyag, electroneurographia és laborvizsgálatok segítenek az ok azonosításában
- Az okot kell kezelni
- A neuropathiás fájdalom kezelésére antiepilepticumokat vagy tricyclikus antidepressánsokat használunk

---

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Radnai havasok, 2013
